

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Dariusz Zawistowski
(przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Grzegorz Misiurek
SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku G. R., A. R., H. K., Ł. M. i E. G.
przy uczestnictwie K. S. i B. S.
o zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 15 grudnia 2020 r.,
zażalenia uczestników postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w S.
z dnia 10 marca 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

1. odrzuca zażalenie

**2. koszty postępowania zażaleniowego wnioskodawcy i
uczestnicy postępowania ponoszą we własnym zakresie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 marca 2002 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił skargę kasacyjną uczestników postępowania od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 7 listopada 2019 r. Stwierdził, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od wartości określonej w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.

W zażaleniu uczestnicy postępowania zarzucili naruszenie art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 207 k.c. „przez nieprawidłowe ustalenie wartości przedmiotu

zaskarżenia w oparciu o wartość roszczenia przysługującego uczestnikom wobec wnioskodawców w sytuacji, gdy uczestnicy podnieśli zarzut braku rozliczenia nakładów poczynionych na nieruchomości, a zatem zgodnie z orzecznictwem SN, wartość przedmiotu zaskarżenia mogła być oznaczona ponad wysokość udziałów wnioskodawców we współwłasności" i wniesli o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem zarzutu zawartego w zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego w S. z dnia 10 marca 2020 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej uczestników postępowania jest sposób ustalenia przez Sąd wartości przedmiotu zaskarżenia, który w skardze kasacyjnej został określony na 215 000 zł. Nie ulega wątpliwości, że Sąd Okręgowy w S. oceniając dopuszczalność skargi kasacyjnej wniesionej przez uczestników postępowania B. S. i K. S. nie był związany wskazaniem przez skarżących wartości przedmiotu zaskarżenia. W sprawach działowych wartość przedmiotu zaskarżenia nie może co do zasady przekraczać wartości udziału uczestnika postępowania, który w rozpoznawanej sprawie nie przekraczał granicy określonej w art. 519¹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jednakże niezależnie od wartości majątku, którego dotyczyło postępowanie o zniesienie współwłasności oraz wartości udziałów skarżących, w postępowaniu tym skarżący domagali się rozliczenia nakładów poniesionych na przedmiot współwłasności. Wysokość tego rodzaju nakładów, możliwych do rozliczenia w postępowaniu o zniesienie współwłasności, nie jest limitowana wartością przedmiotu współwłasności i może ją przekraczać.

Nie budzi wątpliwości, że skarżący w apelacji zarzucali, że Sąd pierwszej instancji nie rozliczył poniesionych przez nich nakładów, których wysokość określili na 215 000 zł. Uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 7 listopada 2019 r. wskazuje z kolei, że apelacja uczestników postępowania w tym zakresie została oddalona. W skardze kasacyjnej skarżący kwestionują w całości to rozstrzygnięcie, wskazując że określenie przez nich wartości nakładów na kwotę 215 000 zł było prawidłowe.

Merytoryczną ocenę zasadności zażalenia należało poprzedzić oceną jego dopuszczalności, niezależnie od jego przedstawienia do rozpoznania przez Sąd Okręgowy w S. Zaskarżone postanowienie zostało wydane w dniu 10 marca 2020 r. Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm., dalej - ustawa nowelizująca) do rozpoznania zażalenia miały zastosowanie przepisy tej ustawy. Powyższa nowelizacja zmieniła w sposób istotny tryb zaskarżania orzeczeń sądowych, wprowadzając zasadę, że skuteczne wniesienie zażalenia lub apelacji jest uzależnione od wcześniejszego złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie jego uzasadnienia. Wprawdzie nie zostało to wyrażone wprost w żadnym ze znowelizowanych przepisów, lecz obowiązywanie tej reguły wynika jednoznacznie z wykładni kilku powiązanych ze sobą przepisów, a w szczególności znowelizowanego art. 369, w którym na mocy ustawy nowelizującej uchylono dotychczasowy § 2. Jednocześnie regulacja zawarta w zmienionym art. 357 § 2 przewidywała, że postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu obu stronom, a w przypadku, gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, postanowienie należy doręczyć z uzasadnieniem. Obecnie art. 357 § 2 reguluje wyłącznie sposób doręczenia postanowienia wydanego na posiedzeniu niejawnym. Dodany przez ustawę nowelizującą § 2¹ stanowi natomiast, że postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym sąd uzasadnia tylko wtedy, gdy podlega ono zaskarżeniu i tylko na żądanie strony zgłoszone w terminie tygodnia od dni doręczenia postanowienia. Postanowienie z uzasadnieniem doręcza się tylko tej stronie, która zażądała sporządzenia uzasadnienia i doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy doręczył uczestnikom postępowania z urzędu odpis postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej wraz z uzasadnieniem, sprzecznie z obowiązującymi przepisami. Doręczenie nastąpiło do rąk pełnomocnika skarżących w dniu 17 lipca 2020 r. Nie mogło jednak wywrzeć skutku równoznacznego z doręczeniem uzasadnienia na wniosek strony, o którym mowa w art. 357 § 2¹ k.p.c. Wadliwa czynność dokonana bez ustawowej podstawy, nie mogła zastąpić wymaganego przez ustawę wniosku strony (uczestnika postępowania) o doręczenie uzasadnienia orzeczenia. Z tego względu zażalenie

wniesione w dniu 22 lipca 2020 r., bez spełnienia wymogu określonego w art. 357 § 2¹ k.p.c. było niedopuszczalne i powinno zostać odrzucone przez Sąd drugiej instancji. Z tego względu, po przedstawieniu go do rozpoznania, podlegało odrzuceniu przez Sąd Najwyższy (art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Wymaga jednocześnie odnotowania, że sposób wniesienia zażalenia przez pełnomocnika skarżących był niewątpliwie związany z doręczeniem zaskarżonego postanowienia wraz z uzasadnieniem. Wobec czynności dokonanej przez sąd (doręczenia uzasadnienia postanowienia wydanego na posiedzeniu niejawnym) pełnomocnik skarżących, dysponując już faktycznie uzasadnieniem orzeczenia, które miał zamiar zaskarżyć, mógł uznać, że zwracanie się w tej sytuacji o jego ponowne doręczenie, zgodnie z art. 357 § 2¹ k.p.c. jest bezprzedmiotowe. Należy także podkreślić, że strona postępowania, także zastępowana przez zawodowego pełnomocnika, nie powinna ponosić negatywnych skutków wadliwego postępowania sądu. Tego rodzaju sytuacja nie sanuje wprawdzie skutków niezgodnego z przepisami wniesienia środka zaskarżenia, ale może być odpowiednio oceniona z punktu widzenia zawinienia strony w przypadku złożenia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania wymaganej przez ustawę czynności procesowej.